

Sygn. akt III Ca 667/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2023 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego Magdalena Balion-Hajduk

Protokolant Aleksandra Sado-Stach

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2023 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa K. G.

przeciwko Bank (...) Spółce Akcyjnej w W.

o ustalenie i zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 31 marca 2023 r., sygn. akt I C 22/22

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanej na rzecz powódki 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się postanowienia, tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.**

SSO Magdalena Balion-Hajduk

Sygn. akt III Ca 667/23

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach wyrokiem z 31 marca 2023r. w sprawie z powództwa K. G. przeciwko Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. ustalił, że umowa o kredyt hipoteczny nr KH/ (...) zawarta w dniu 14 sierpnia 2008 roku pomiędzy Bankiem (...) Spółką Akcyjną siedzibą w W. a K. G. (poprzednio B.) jest nieważna w całości i zasądził od pozwanej na rzecz powódki 1.627,03 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 31 marca 2023 roku oraz zasądził na rzecz powódki koszty procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że K. G. 30 marca 2007 roku zawarła umowę kredytu hipotecznego z (...) Bankiem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. na zakup lokalu mieszkalnego położonego w Z., oznaczonego księgą wieczystą (...). W trakcie trwania umowy kredytu powódka otrzymała informację od doradcy kredytowego o korzyściach związanych z zawarciem umowy kredytu hipotecznego indeksowanego do (...). Doradca finansowy wskazywał, że zawarcie umowy kredytu hipotecznego indeksowanego do waluty obcej jest korzystniejsze, raty kredytu są niższe. W dniu 7 lipca 2007 roku powódka złożyła do Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego celem spłaty kredytu mieszkaniowego zawartego 30 marca 2007 roku z (...) Bankiem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W.. Wniosek o zawarcie umowy powódka złożyła doradcy finansowemu. Procedura zawarcia umowy kredytu

hipotecznego - refinansującego była procedurą uproszczoną. Podczas procedury zawarcia umowy powódka została pouczona przez pośrednika o możliwości zmian kursu (...), a związku z tym zmianie wysokości raty. Powódka została zapewniona, że zmiana raty nie będzie znaczna. Powódka otrzymała informację, że kurs (...) na przestrzeni lat nie zmieniał się diametralnie. Przed podpisaniem umowy nie została pouczona o sposobie wyliczenia raty kredytu, została zapewniona, że bank dokonuje korzystnego dla kredytobiorcy przeliczenia wysokości raty kredytu.

Wraz z wnioskiem kredytowym powódka otrzymała załącznik stanowiący informację o ryzyku zmian kursów walutowych oraz ryzyku zmian stóp procentowych. W informacji dla wnioskodawców ubiegających się o produkty hipoteczne indeksowane kursem waluty obcej, oparte na zmiennej stopie procentowej, opisano ryzyko zmian kursów walutowych. W zakresie ryzyka zmian stóp procentowych wskazano, że zarówno w przypadku kredytów złotych jak i walutowych, oprocentowanych w oparciu o zmienną stopę procentową, kredytobiorca ponosi ryzyko zmian stóp procentowych. Podano, że oprocentowanie składa się ze stałej marży Banku i zmiennej stopy referencyjnej, w zależności od waluty kredytu i zmienia się co kwartał. Bank ustalając stawkę oprocentowania kredytu na dany okres, uwzględnia wysokość stopy referencyjnej z ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego kolejny kwartał kalendarzowy. Wskazano, że wysokość stopy referencyjnej ustalana jest nie przez Bank, ale na rynku międzybankowym. W dokumencie została zamieszczona tabela, która przedstawiała przykładowy wpływ zmiany stopy procentowej oraz kursu waluty na wysokość raty kredytu. W dokumencie znajdowało się również oświadczenie, że wnioskodawczyni zapoznała się z powyższą informacją oraz że w pierwszej kolejności przedstawiono jej ofertę kredytu w PLN, z której rezygnuje. Oświadczenie to zostało podpisane przez powódkę.

14 sierpnia 2008 roku powódka zawarła z Bankiem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. umowę o kredyt hipoteczny nr KH/ (...). Załącznikami do tej umowy był Regulamin Kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej w Banku (...) Spółką Akcyjnej (R22), Cennik Kredyt Hipoteczny/Pożyczka Hipoteczna.

Na mocy umowy bank udzielił powódce kredytu na cel określony w umowie, natomiast powódka zobowiązała się do spłaty kredytu wraz z odsetkami opłatami i prowizjami, które wynikały z umowy i aktualnego cennika, w oznaczonych terminach spłaty. Kwota kredytu wynosiła 60.600 zł.

Kredyt był indeksowany do (...), po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna (...) według tabeli kursów walut obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Po uruchomieniu kredytu lub pierwszej transzy kredytu wypłaconego w transzach bank wysyłał do kredytobiorcy pismo informujące o wysokości pierwszej raty kredytu, kwocie kredytów szwajcarskich oraz jej równowartości w PLN zgodnie z kursem kupna (...) według tabeli kursów walut obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu, przy czym zmiany kursów walut w trakcie okresu kredytowania miały wpływ na wysokość kwoty zaciągniętego kredytu oraz raty kapitałowo odsetkowej (§ 2 ust. 2 umowy).

Kredyt był udzielony na 348 miesięcy na finansowanie spłaty innego kredytu mieszkaniowego – 59.950 zł, kosztów kredytu – 400 zł i innych potrzeb konsumpcyjnych – 250 zł (§ 2 ust. 3 umowy). Przedmiotem kredytowania było mieszkanie położone w Z. przy ulicy (...), oznaczone księgą wieczystą (...). Kredyt był zabezpieczony hipoteką umowną ustanowiona na rzecz banku na mieszkanie położone w Z. przy ulicy (...), oznaczone księgą wieczystą (...).

W § 3 ust. 1-2 umowy postanowiono, że wypłata kredytu nastąpi jednorazowo bezpośrednio na spłatę zobowiązania kredytobiorcy – spłatę kredytu udzielonego na zakup mieszkania położonego w Z., oznaczonego księgą wieczystą nr (...), a częściowo na rachunek bankowy kredytobiorcy.

Zgodnie z obowiązującym cennikiem kredytu hipotecznego w dniu złożenia wniosku o kredyt, bank przed uruchomieniem kredytu pobierał opłatę za opinie dotyczącą zabezpieczenia kredytu wysokości 400 zł. Opłata za opinie dotyczącą zabezpieczenia kredytów miała zostać potrącona przez bank z kwoty kredytu (§ 4 ust. 3 i 4 umowy).

W § 5 ust. 3 umowy kredytobiorca oświadczył, że wraz z wnioskiem kredytowym otrzymał pismo „Informacja dla Wnioskodawców ubiegających się o produkty hipoteczne indeksowane kursem waluty obcej, oparte na zmiennej stopie procentowej” i zapoznał się z nim.

Zgodnie z § 6 ust. 1-5 umowy, kredyt miał być oprocentowany według zmiennej stopy procentowej. Oprocentowanie kredytu miało podlegać zmianie w zależności od zmiany stopy referencyjnej LIBOR 3M ((...)). W dniu zawarcia umowy oprocentowanie kredytu wynosiło 4,1998% w stosunku rocznym, co stanowiło sumę stopy referencyjnej LIBOR 3M ((...)), obowiązującą w dniu sporządzenia umowy oraz marży w wysokości 1, (...) punktów procentowych, stałej w całym okresie kredytowania. Stopa referencyjna była zmienna w cyklu kwartalnym, a za jej wartość przejmowano z ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego kolejny kwartał kalendarzowy.

Stosownie do § 7 ust. 1 umowy, kredytobiorca był zobowiązany spłacić kwotę kredytu w (...), ustaloną zgodnie z § 2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży (...) obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z (...) Banku (...) S.A.

Kredyt miał być spłacany w 348 równych ratach miesięcznych, które zawierały malejącą część odsetek oraz rosnącą część raty kredytowej (§ 7 ust. 2 umowy).

Zgodnie z § 7 ust. 3 umowy, spłata kredytu następować miała poprzez bezpośrednie potrącanie przez Bank należnych mu kwot z rachunku kredytobiorcy.

Zabezpieczenie spłaty kredytu wraz z odsetkami i innymi kosztami stanowiły hipoteka kaucyjna do sumy 103.020 zł, cesja na bank praw z polisy ubezpieczeniowej od ognia i innych zdarzeń losowych ww. nieruchomości, cesji na bank praw z polisy ubezpieczeniowej na życie kredytobiorcy (§ 8 ust. 1 ppkt 1-3).

W myśl § 2 pkt 18 Regulaminu, kredyt indeksowany kursem waluty obcej oznaczał kredyt udzielony w PLN, indeksowany kursem waluty obcej wg Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku.

Zgodnie z § 3 ust. 1 i 2 Regulaminu, kredyt udzielony jest w PLN i może być indeksowany kursem waluty obcej na podstawie obowiązującej w banku (...).

Stosownie do § 5 ust. 15 Regulaminu, w przypadku kredytu w walucie obcej: 1) wnioskodawca we wniosku o udzielenie kredytu określa kwotę kredytu w PLN z zaznaczeniem waluty wnioskowanego kredytu, 2) kredyt jest kredytem indeksowanym do walut wymiennalnych i jest udzielany w złotych polskich. W umowie kredytowej kwota kredytu jest określona w PLN, 3) uruchomienie środków z kredytu następuje w sposób określony w dyspozycji uruchomienia kredytu, po jej akceptacji przez Bank, 4) uruchomienie środków z kredytu następuje w PLN.

Kredyt jest spłacany w terminie określonym w umowie kredytu poprzez obciążenie rachunku wskazanego w umowie kredytu, zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy termin spłaty kredytu przypada niedzielę lub święto obciążenie rachunku następuje w następnym dniu roboczym (§ 8 ust. 1 regulaminu).

W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej kwota raty spłaty obliczona jest według kursu sprzedaży dewiz, obowiązującego w banku na podstawie Tabeli Kursów Walut Obcych banku (§ 8 ust. 3 regulaminu). W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej kredytobiorca może zastrzec w umowie kredytu, iż bank będzie pobierał ratę spłaty z rachunków walucie, do jakiej kredyt jest indeksowany, o ile ten rachunek jest dostępny w aktualnej ofercie banku (§ 8 ust. 4 regulaminu).

Zgodnie z § 9 ust. 4, w przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej, Bank w następnym dniu po upływie terminu wymagalności kredytu, miał dokonać przewalutowania całego wymagalnego zadłużenia na PLN, z zastosowaniem aktualnego kursu sprzedaży dewiz, określonego przez Bank w Tabeli Kursów Walut Obcych.

W § 11 ust. 1 Regulaminu przewidziano, że bank na wniosek kredytobiorcy może przewalutować kredyt. W § 13 ust. 4 wskazano, że w przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej dla odnowienia zabezpieczeń kredytu stosuje się kurs sprzedaży dewiz obowiązujący w dniu odnawiania zabezpieczenia na podstawie obowiązującej w banku (...).

W czasie trwania umowy kredytowej obowiązywały kolejne dwie wersje regulaminu: wersja R22 stanowiąca załącznik do umowy kredytu, a następnie, wersja R99, wprowadzona w związku z wejściem w życie ustawy antyspreadowej, w której bank dokonał zmiany wcześniejszego regulaminu wprowadzając m.in. szczegółowe zasady ustalania kursów walut dla potrzeb przeliczenia rat spłaty.

Zawierając umowę o kredyt powódka udzieliła pozwanej pełnomocnictwa m.in. do pobierania z jej rachunku bankowego prowadzonego przez pozwaną bank środków pieniężnych z zaliczeniem ich na spłatę wymagalnych zobowiązań z tytułu kredytu, odsetek, prowizji i innych opłat.

Sąd Rejonowy ustalił także, że umowa kredytowa została zawarta z wykorzystaniem wzorca umownego stosowanego przez bank. Poza określeniem kwoty kredytu oraz okresu kredytowania kredytobiorca nie miał wpływu na pozostałe postanowienia umowne, które nie były z nimi negocjowane.

W 2008 roku standardowa procedura udzielania kredytu hipotecznego w Banku (...) zaczynała się od wizyty zainteresowanego uzyskaniem kredytu hipotecznego klienta, w oddziale Banku. Pracownik Banku, na podstawie podawanych przez klienta parametrów przeprowadzał symulację kredytową oraz przedstawiał dostępną ofertę Banku. Symulacja była prezentowana klientowi, była z nim omawiana. Podczas spotkania pracownik banku badał wstępną zdolność kredytową klienta na podstawie oświadczeń klienta, bez badania dokumentacji. Symulacja zawierała wysokość raty, wysokość kursu (...) z tabeli banku na dzień przeprowadzenia symulacji. Następnie pracownik banku informowała klienta, o tym jakie dokumenty muszą zostać dołączone do wniosku kredytowego.

Wniosku kredytowy klienta był przekazywany do centrali banku celem analizy i podjęcia decyzji w przedmiocie wniosku o udzielenie kredytu. Jeśli została wydana decyzja pozytywna to klientowi były przekazywane informacje jakie warunki klient musiał spełnić, aby umowa mogła zostać skutecznie zawarta. Po spełnieniu warunków pracownikowi banku był przekazywany wzór umowy kredytu hipotecznego. Klienci banku mieli możliwość wcześniejszego otrzymania wzoru umowy do zapoznania się w domu. W przypadku wątpliwości klient mógł je umówić z pracownikiem banku podczas spotkania. Podczas procedury zawierania umowy kredytu pracownicy banku informowali klientów w sposób ogólnikowy o ryzyku związanym z kredytem indeksowanym do waluty obcej. Klient był informowany, że kurs walut jest określany na podstawie dokumentów banku publikowanych na stronie internetowej banku, infolinii banku i kanałach bankowości internetowej. Po podpisaniu umowy, klient przygotowywał dyspozycję i kredyt był uruchamiany.

Klient banku przed zawarciem umowy mógł złożyć wniosek o negocjację postanowień umowy, który to wniosek pracownik był obowiązany przekazać do centrali banku. Pracownicy banku nie byli zobowiązani do pouczenia klientów, że mają możliwość negocjowania postanowień banku. Klient mógł sam wystąpić z taką inicjatywą.

Po zawarciu umowy kredytobiorca mógł złożyć wniosek o spłatę kredytu w (...) (z rachunku walutowego), co wymagało zmiany umowy kredytowej i zawarcia aneksu do umowy. W 2008 roku spłata kredytu w (...) była utrudniona, albowiem nie istniały kantory (...), dostępność waluty obcej była ograniczona.

W 2008 roku kredyty indeksowane w walucie obcej były polecane klientom banku, z uwagi na niższe oprocentowanie kredytu i mniej restrykcyjne wymogi w zakresie zdolności kredytowej niż miało to miejsce w przypadku kredytów złotówkowych.

Od września 2008 roku do 1 czerwca 2022 roku powódka na poczet umowy kredytowej zwartej z pozwaną wpłaciła łącznie 64.180,91 zł, w tym 50.322,53 zł tytułem spłaty rat kapitałowych i 13.58,38 zł tytułem spłaty rat odsetkowych.

Sąd Rejonowy na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. pominął dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu finansów i bankowości, albowiem okoliczność, na którą miał zostać przeprowadzony dowód była nieistotna dla rozstrzygnięcia sprawy. W przedmiotowej sprawie zasadniczy spór pomiędzy stronami dotyczył wyłącznie kwestii materialnoprawnych i koncentrował się na ocenie abuzywności postanowień umownych stosowanych przez pozwaną. Ustalanie, czy kursy z tabel pozwanego banku nie odbiegały od kursów rynkowych, było zbędne. Twierdzenie o dowolności banku przy ustalaniu kursów walut ujmowanych w tabelach pozwanego banku musi być odnoszone do postanowień umowy, a nie ogólnej działalności banku w sektorze bankowym.

Sąd Rejonowy jako podstawę żądania powódki sformułowanego w punkcie 1 pozwu wskazał art. 189 k.p.c., zgodnie, z którym powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Powódka spełniała przesłanki wynikające z treści art. 189 k.p.c., miała interes w żądaniu nieważności umowy kredytu, bowiem rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie będzie rzutować na dalsze prawa i obowiązki stron, wynikające z umowy kredytu. Powódka nie dysponuje dalej idącym środkiem ochrony prawnej. Powódka mogła wytoczyć tylko powództwo o zapłatę nadpłaconych rat kredytu. Jednakże nadal istniałaby wątpliwość co do dalszych zasad i formy spłaty rat kredytu w przyszłości, z uwagi na długoterminowy charakter umowy, umowa miała bowiem trwać do 1 września 2037 roku. Powódka, wytaczając kolejne powództwa o zapłatę nadpłaconych rat kredytu byłaby zmuszona każdorazowo wykazywać abuzywność postanowień umowy kredytu, mając na uwadze, że sąd rozpoznający powództwo nie byłby związany uzasadnieniem wyroku w sprawie zapłatę.

Sąd Rejonowy powołał się na regulacje art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku, art. 353 § 1 k.c. i art. 58 k.c. Oceniał, że w stanie prawnym obowiązującym w dniu zawarcia przedmiotowej umowy kredytu, dopuszczalne było konstruowanie umów kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do waluty obcej. Zatem wprowadzenie do przedmiotowej umowy kredytu bankowego postanowień dotyczących indeksacji kwoty kredytu mieściło się w granicach swobody umów i nie stanowiło naruszenia art. 69 ww. ustawy Prawo bankowe. Umowa zawarta przez strony zawiera wszystkie, wymienione wyżej elementy przedmiotowo istotne umowy kredytu bankowego. Określone były strony umowy, kwota i waluta kredytu (podana w PLN), cel, na jaki został udzielony, zasady i termin jego spłaty, wysokość oprocentowania i zasady jego zmiany (suma stałej marża i zmiennej stopy bazowej). Prawidłowości tej nie zmienia postanowienie, że kwota udzielonego kredytu miała być indeksowana (a nie denominowana) kursem waluty obcej. Od początku znana była kwota kredytu w złotych.

Sąd Rejonowy podkreślił, że w umowie z 14 sierpnia 2008 roku kwota kredytu została określana w złotych, a przeliczenie salda zadłużenia i podstawy każdej raty następuje na walutę obcą (...), przy czym sama spłata kredytu następuje w złotych. Jest to typowa indeksacja (waloryzacja) świadczenia. Zobowiązanie w punkcie wyjścia i w punkcie finalnym jest złotowe. Jest to kredyt złotówkowy, a nie walutowy, ponadto pozbawiony jest cechy denominacji, która polegałaby na wyrażeniu kwoty kredytu w (...) z jej przeliczeniem na złotówki. W ocenie Sądu I instancji postanowienia umowne, na podstawie których następuje przeliczenie kwoty kredytu w PLN na saldo zadłużenia kredytobiorcy wyrażone w (...) (§ 2 ust. 2 umowy) oraz następuje ustalenie wysokości świadczenia zwrotnego kredytobiorcy, przeliczanego z (...) na PLN (§7 ust. 1 umowy) – są nieważne z mocy prawa, jako sprzeczne z art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 4 Prawa bankowego, co z kolei ze względu na treść art. 58 § 3 k.c. prowadzi do nieważności całej umowy. Za prawnie niezasadne uznać należy jednostronne wpływianie przez pozwaną na treść łączącego strony stosunku, poprzez ustalanie wysokości zobowiązania kredytobiorcy w oparciu o własne tabele kursowe. Dla zgodności z naturą stosunku cywilnoprawnego przeliczenie to powinno zostać oparte na obiektywnym mierniku wartości, a nie na arbitralnie ustalonej tabeli kursowej banku. Pozwany bank, ustalając we wzorcu konstrukcję umowy, umożliwiającą mu samodzielne ustalanie w tabeli kursów, kursu kupna (stosowanego przy ustalaniu salda kredytu w (...)) i kursu sprzedaży (stosowanego przy spłacie rat kredytowych wyrażanych w (...)), zastrzegł dla siebie możliwość jednostronnej zmiany wysokości zobowiązania w zakresie głównego świadczenia powódki. W świetle powyższego bank może jednostronnie i arbitralnie modyfikować wskaźniki, według których obliczana jest zarówno wysokość kapitału kredytu do spłaty, jak i świadczeń kredytobiorcy (rat kredytowych).

Waloryzacja kredytu na podstawie przedmiotowej umowy odbywa się w oparciu o kursy sporządzone przez pozwanego i to uprawnienie banku do określania wysokości kursów (...) na gruncie zawartej umowy nie doznaje formalnie żadnych określonych ograniczeń. Jakikolwiek ograniczenie w tym zakresie nie wynika także z żadnych przepisów prawa. Analiza przedmiotowych postanowień dotyczących waloryzacji prowadzi do konkluzji, że nie odwołują się one do ustalanych w sposób neutralny kursów (...) czy jakichś obiektywnych, zewnętrznych wskaźników czy czynników, na które żadna ze stron nie ma wpływu. Zasady ustalania kursów zostały przekazane do wyłącznych uprawnień pozwanej, nie określając żadnych kryteriów ustalania ich wysokości.

Określenie wysokości należności obciążającej konsumenta z odwołaniem do tabel kursów ustalanych jednostronnie przez bank, bez wskazania obiektywnych kryteriów, jest nietransparentne, pozostawia pole do arbitralnego działania banku i w ten sposób obarcza kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz narusza równorzędność stron. Jest to sprzeczne z właściwością (naturą) stosunku zobowiązaniowego, co stanowi przekroczenie zasady swobody umów określonej w art. 353¹ k.c., jest więc naruszeniem ustawy i skutkuje nieważnością przedmiotowej umowy z mocy art. 58 § 1 k.c.

Sąd Rejonowy ocenił zawartą umowę także pod kątem zgłoszonego przez powódkę zarzutu dotyczącego abuzywności postanowień umowy kredytu, tj. § 2 ust. 2 umowy kredytu i § 7 ust. 1 umowy kredytu, a także postanowień regulaminu kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej stanowiących integralną część umowy, tj. § 2 pkt 18, § 3 ust. 2 i § 8 ust. 3. Zgodnie z art. 385¹ § 1 zd. 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Z treści cytowanego przepisu wynika w sposób nie budzący wątpliwości, że za niedozwolone klauzule umowne mogą być uznane tylko te postanowienia umów i wzorców umownych (np. regulaminów, ogólnych warunków), które nie dotyczą jasno sformułowanych zapisów traktujących o świadczeniach głównych, a nie zostały uzgodnione indywidualnie, kształtując prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami.

Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (art. 385¹ § 2 k.c.). Stosowanie do treści art. 385¹ § 3 i 4 k.c. Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje.

Powódka, zawierając umowę kredytu z pozwaną posiadała status konsumenta - art. 22¹ k.c.

Sąd Rejonowy wskazał, że umowa kredytu z 14 sierpnia 2008 roku została zawarta na formularzu przygotowanym przez bank. Wbrew twierdzeniom pozwanej powódka nie miała wpływu na treść zawieranej umowy, nie mogła jej negocjować, wprowadzać zmian, nie miała wpływu na treść poszczególnych postanowień umownych, a w szczególności regulaminu stanowiącego integralną część umowy. Bank stosował wzorzec umowy do wszystkich klientów, powódka mogła umowę jedynie zaakceptować, gdyż w przeciwnym razie nie uzyskałaby kredytu. Świadek podnosił, że u pozwanej stosowano praktykę zgodnie, z którą strona przed zawarciem umowy mogła pisemnie złożyć wniosek o zmianę treści wybranego postanowienia, który to wniosek następnie był kierowany do centrali banku. Świadek zeznał jednocześnie, że klienci banku nie byli informowani przez pracowników o takiej możliwości. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika również, że powódka została pouczona o takiej możliwości przez pośrednika kredytowego, czy pracownika banku. Wręcz przeciwnie z przesłuchania powódki wynika, że powódka nie została pouczona przez pośrednika banku o możliwości negocjacji poszczególnych postanowień umownych. Pozwana nie sprostała spoczywającemu na niej ciężarowi dowodowemu i nie wykazała, że postanowienia umowy zostały uzgodnione indywidualnie (art. 385¹ § 4 k.c.).

Sąd podkreślił, że jak wskazuje się w orzecznictwie ocena, czy dane postanowienie wzorca umowy, kształtując prawa i obowiązki konsumenta rażąco narusza interesy konsumenta (art. 385¹ § 1 k.c.), uzależniona jest od tego, czy

wynikająca z tego postanowienia nierównowaga praw i obowiązków stron (nierównowaga kontraktowa) na niekorzyść konsumenta jest istotna, znacząca.

W realiach przedmiotowej sprawy pozwany bank, wprowadzając klauzule waloryzacyjne oparte o kursy walut wskazane w sporządzanych przez niego tabelach, przypisał sobie prawo do jednostronnego regulowania wysokości rat kredytu indeksowanego do waluty (...) i wysokości całej wierzytelności. Zasadnicze znaczenie miał fakt, że waloryzacja rat kredytów udzielanych na podstawie przedmiotowej umowy o kredyt hipoteczny odbywała się w oparciu o tabele kursowe sporządzane wyłącznie przez pozwanego, bez jakiegokolwiek udziału drugiej strony umowy. Nie budziło także wątpliwości sądu, że obciążenie powódki nieograniczonym ryzykiem kursowym, godziło w sposób drastyczny w jej interesy ekonomiczne.

Sąd I instancji uznał, że kwestionowane postanowienia umowy kredytu, które wprowadzają ryzyko kursowe (ryzyko wymiany) przez mechanizm indeksacji, stanowią klauzulę określającą główne świadczenia stron („główny przedmiot umowy” w rozumieniu dyrektywy 93/13). Klauzule waloryzacyjne stanowią essentialia negotii umowy kredytu indeksowanego. Wobec tego, jako postanowienia określające główne świadczenia stron, mogą być oceniane pod kątem ich nieuczciwego charakteru tylko wówczas, jeżeli nie zostały one wyrażone prostym i zrozumiałym językiem.

Analizowane postanowienia umowy nie zostały sformułowane w sposób jasny i prosty. Z pewnością świadomości decyzyjnej konsumenta zawierającego umowę kredytową nie sprzyja odsyłanie do aktów prawnych czy załączników (np. tabel kursowych) nieujętych w umowie, czy wręcz zastrzeżenie ich zredagowania w przyszłości, np. harmonogramu spłat.

Sąd Rejonowy powołał się również na orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 20 września 2017 roku, C – 186/16, z którego wynika, że art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że wymóg wyrażenia warunku umownego prostym i zrozumiałym językiem oznacza, że w wypadku umów kredytowych instytucje finansowe muszą zapewnić kredytobiorcom informacje wystarczające do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji. W tym względzie wymóg ów oznacza, że warunek dotyczący spłaty kredytu w tej samej walucie obcej co waluta, w której kredyt został zaciągnięty, musi zostać zrozumiany przez konsumenta zarówno w aspekcie formalnym i gramatycznym, jak i w odniesieniu do jego konkretnego zakresu, tak aby właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument mógł nie tylko dowiedzieć się o możliwości wzrostu lub spadku wartości waluty obcej, w której kredyt został zaciągnięty, ale również oszacować – potencjalnie istotne – konsekwencje ekonomiczne takiego warunku dla swoich zobowiązań finansowych. W świetle powyższego orzeczenia należy przyjąć, że nie jest wystarczające powiadomienie konsumenta o tym, że udzielony mu kredyt oraz raty kredytu będą indeksowane według określonego miernika wartości - do waluty obcej. Niewystarczające jest również poinformowanie klienta o tym, że wartość kredytu i wysokość rat będzie się wahać w zależności od kursu waluty, gdyż przeciętny uczestnik rynku posiada świadomość, że kurs waluty zmienia się w czasie. Jednak staranność banku powinna polegać na rzetelnym przedstawieniu konsumentowi skutków zmiany kursów dla zaciągniętego przez niego zobowiązania kredytowego, w szczególności zmiany nie tylko wysokości raty, ale również salda kredytu.

Wprowadzony do umowy mechanizm indeksacji powodował dodatkowo nierównomierne rozłożenie pomiędzy stronami umowy ryzyka wynikającego z waloryzacji kwoty kredytu do zmiennego w czasie kursu waluty obcej. Z postanowień umowy wynika, że kwota udzielonego powódce kredytu została przeliczona według kursu kupna (...) z tabeli kursów banku obowiązującego w dniu uruchomienia kredytu. Natomiast raty kredytu indeksowane były według kursu sprzedaży (...) z tabeli banku obowiązującego w dacie spłaty raty. Powyższy mechanizm powodował, że saldo kredytu wahało się w zależności od kursu waluty, zaś wysokość rat kredytu również podlegała wahaniom w zależności od kursu sprzedaży waluty. W rezultacie zastosowanego mechanizmu konsument nie był w stanie ustalić wysokości raty kredytu w danym miesiącu jak również faktycznej wysokości kredytu pozostałego do spłaty. Skutkiem mechanizmu indeksacji jest nierównomierne rozłożenie ryzyka na strony umowy. Bank, udzielając kredytu indeksowanego, poza ryzykiem wynikającym z zawarcia umowy i potencjalnej możliwości braku spłaty kredytu przez konsumenta, ryzykuje jedynie stratę wynikającą z utraty kwoty wypłaconej konsumentowi.

Sąd Rejonowy podkreślił, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie stwierdzono, że mechanizm ustalania kursów waluty na podstawie tabel kursowych banku jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami, narusza rażąco interesy konsumenta i równowagę stron, a klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści, a przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną banku jest klauzulą niedozwoloną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., oraz, że niedozwolone postanowienie umowne (art. 385¹ § 1 k.c.) jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść konsumenta. Postanowienia określające główne świadczenia stron nie podlegają bowiem takiej kontroli jedynie pod warunkiem, że zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c.).

Odmierna jest natomiast sytuacja konsumenta, który jest narażony na zwiększenie zadłużenia w zasadzie do nieograniczonej wysokości i to na każdym etapie wykonywania umowy, również po wielu latach jej wykonywania. Może zatem okazać się, że w przypadku zawartej umowy na okres 30 lat, po 20 latach spłacania kredytu, konsument będzie musiał spłacić zadłużenie wielokrotnie przewyższające wysokość pierwotnego zobowiązania kredytowego.

Co istotne powódka nie została poinformowana w jaki sposób tworzone są obowiązujące kursy banku, jak przedstawiało się historyczne kształtowanie waluty (...) względem złotego oraz innych walut obcych takich jak euro i dolar, a także tego, że raty kredytowe czy też saldo kredytu mogą drastycznie wzrosnąć. Nie przedstawiono jej symulacji porównawczej pokazującej kształtowanie się zarówno wysokości salda zadłużenia, jak i wysokości miesięcznej raty kredytu, w przypadku odpowiednio kredytu w PLN i (...), w sytuacji znaczącej zmiany kursu i aprecjacji (...). Powódce nie okazano tabeli kursu walut obowiązującej u pozwanej. Powyżej przytoczone skutki ryzyka walutowego, a więc zwiększenie raty kredytu i jego salda ekonomicznego, w oczywisty sposób wpływają na stan majątkowy powódki, która uzyskiwała dochody w walucie krajowej. W rezultacie, w ocenie sądu minimalny poziom informacji o ryzyku kursowym związanym z zaciągnięciem kredytu w (...) obejmuje wskazanie maksymalnego dotychczasowego kursu oraz obliczenie wysokości raty i zadłużenia (salda ekonomicznego kredytu) przy zastosowaniu tego kursu. Dopiero podanie tych informacji jest na tyle jasne i precyzyjne, że pozwala przeciętnemu konsumentowi na podjęcie racjonalnej decyzji odnośnie ewentualnej opłacalności kredytu i płynącego stąd ryzyka finansowego. Udzielona powódce przez pracownika pozwanej przy zawieraniu spornej umowy kredytowej informacja o ryzyku kursowym z całą pewnością była niepełna i niedostatecznie zrozumiała, a w sposób oczywisty wpływała na decyzję o zawarciu umowy kredytu indeksowanego do w (...), zamiast kredytu w PLN.

Pozwana przygotowała jedynie dokument zawierający informację o wzroście kursu waluty i stopy procentowej, który to dokument został przedstawiony powódce w procesie zawierania umowy. Tym samym nie sposób przyjąć, że powódka mogła zorientować się odnośnie zakresu ryzyka związanego z kredytem indeksowanym, w tym, że przedmiotowe ryzyko jest nieograniczone. Nadto z przesłuchania samej powódki wynika, że została zapewniona przez doradcę finansowego, że zawarcie umowy kredytu indeksowanego do (...) jest dla niej korzystniejsze niż uprzednio zawarta umowa kredytu udzielona w PLN. Powódka podczas przesłuchania wskazywała, że pracownik banku zapewniał ją, że wahania kursu (...) nie są drastyczne, a bank dokonuje korzystnego przeliczenia dla kredytodawcy, w związku z czym ewentualny wzrost rat kredytu nie będzie znaczny. Jednocześnie w żaden sposób nie zostało wyjaśnione stronie powodowej w jaki sposób bank dokonuje tego przeliczenia.

W umowie nie zawarto postanowienia ustanawiającego tzw. „bezpiecznik”, a więc poziom kursu waluty, pozwalający obu stronom na rozważenie odstąpienia od umowy, jej zmiany, albo podjęcia innych decyzji w tym przedmiocie.

W konsekwencji za niedozwolone w ocenie Sądu I instancji są następujące postanowienia umowy kredytu zawartej między stronami w dniu 14 sierpnia 2008 roku:

- § 2 ust. 2 umowy, zgodnie, z którym kredyt jest indeksowany do (...), po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna (...) według tabeli kursów walut obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Po uruchomieniu kredytu lub pierwszej transzy kredytu wypłaconego w transzach bank wysyłał do kredytobiorcy pismo informujące o wysokości pierwszej raty kredytu, kwocie kredytów szwajcarskich oraz jej równowartości w PLN zgodnie z kursem kupna (...) według tabeli kursów walut obcych obowiązującej w Banku

(...) w dniu uruchomienia kredytu, przy czym zmiany kursów walut w trakcie okresu kredytowania miały wpływ na wysokość kwoty zaciągniętego kredytu oraz raty kapitałowo odsetkowej;

- § 7 ust. 1 umowy, zgodnie z którym kredytobiorca jest zobowiązany spłacić kwotę kredytu w (...), ustaloną zgodnie z § 2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży (...) obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z (...) Banku (...) S.A.,

Za abuzywne uznano również postanowienia § 2 pkt 18, § 3 ust. 2 i § 8 ust. 3 Regulaminu kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej, które znajdują zastosowanie do przedmiotowej umowy.

Sąd Rejonowy ocenił, że przedmiotowa umowa kredytu jest nieważna także z tego względu, że abuzywne są jej postanowienia określające mechanizm waloryzacji. Bez tych postanowień umowa nie może dalej wiązać, gdyż brak jest zasadniczych jej elementów, tj. określenia świadczenia stron. Nie może więc znaleźć zastosowania art. 385¹ § 2 k.c. czy też art. 6 ust. 1 in fine dyrektywy nr 93/13. Skutkiem uznania za niedozwolone postanowień umownych dotyczących zasad ustalania kursów walut, jest konieczność ich pominięcia przy ustalaniu treści stosunku prawnego wiążącego konsumenta. Postanowienia takie przestają wiązać już od chwili zawarcia umowy. Oznacza to, że nie stanowią elementu treści stosunku prawnego i nie mogą być uwzględniane przy rozpoznawaniu spraw związanych z jego realizacją. W rezultacie konieczne jest przyjęcie, że łączący strony stosunek umowny nie przewiduje zastosowania mechanizmu indeksacji w kształcie określonym pierwotną umową. Pozostaje sformułowanie o indeksacji i przeliczeniu świadczeń bez precyzyjnego wskazania sposobu określania kursów.

Nie jest również możliwe zastąpienie niedozwolonych klauzul umownych zwyczajem bądź dyspozytywnymi przepisami prawa krajowego, w szczególności zaś odwołaniem się do średniego kursu NBP. Taki zabieg nie usunąłby negatywnych dla konsumenta skutków abuzywności postanowień o indeksacji kredytu, a mianowicie nieograniczonego ryzyka zmiany kursu franka szwajcarskiego. Konsument nadal byłby narażony na nieograniczone ryzyko zmiany kursu waluty indeksacji przy zmienionym tylko sposobie waloryzacji umownej poprzez odesłanie do kursu średniego NBP. Za tym stanowiskiem przemawia także orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, z którego wynika zakaz uzupełniania powstałej w ten sposób luki w umowie przepisami dyspozytywnymi – w szczególności pozwalającym na zastosowanie kursu średniego NBP (tak też (...) w wyroku z 3 października 2019 roku, C-260/18, publ. L.). Trybunał wskazał, że ta możliwość zastąpienia, która stanowi wyjątek od ogólnej zasady, zgodnie z którą dana umowa pozostaje wiążąca dla stron tylko wtedy, gdy może ona nadal obowiązywać bez zawartych w niej nieuczciwych warunków, jest ograniczona do przepisów prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym lub mających zastosowanie, jeżeli strony wyrażą na to zgodę, i opiera się w szczególności na tym, że takie przepisy nie mają zawierać nieuczciwych warunków.

Powódka w pozwie i na rozprawie 27 marca 2023 roku domagała się stwierdzenie nieważności umowy, nie wyrażając zgody na dalsze obowiązywanie umowy zawierającej postanowienia abuzywne, nie zachodziła także obawa, że ustalenie nieważności umowy doprowadzi do niekorzystnych i penalizujących skutków dla konsumenta.

Sąd Rejonowy w dalszym ciągu uzasadnił, że wyeliminowanie niedozwolonych klauzul kształtujących mechanizm indeksacji prowadzi do przekształcenia kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej w zwykły (tzn. nieindeksowany) kredyt złotowy, oprocentowany według stawki powiązanej ze stawką LIBOR. Wyeliminowanie zaś ryzyka kursowego, charakterystycznego dla umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i uzasadniającego powiązanie stawki oprocentowania ze stawką LIBOR, jest równoznaczne z tak daleko idącym przekształceniem umowy, że należy ją uznać za umowę o odmiennej istocie i charakterze, choćby nadal chodziło tu tylko o inny podtyp czy wariant umowy kredytu. Natomiast ukształtowanie umowy kredytu złotowego oprocentowanego według stawki LIBOR jest sprzeczne z naturą stosunku prawnego łączącego strony. Po wyeliminowaniu tego rodzaju klauzul utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, co przemawia za jej całkowitą nieważnością (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z 10 maja 2022 roku, (...) 285/22).

Sąd I instancji nie uwzględnił zarzutu pozwanej, w myśl którego powódka mogła dokonywać spłaty rat kredytu w walucie obcej. Ustawa z dnia 29 lipca 2011 roku o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw – tzw. ustawa antyspreadowa, która weszła w życie 26 sierpnia 2011 roku umożliwiła spłatę zobowiązania w walucie obecnej. Ustawą tą wprowadzono do ustawy - Prawo bankowe m.in. art. 69 ust. 2 pkt 4a, zgodnie, z którym umowa kredytu powinna określać, w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. W myśl art. 4 noweli w przypadku kredytów lub pożyczek pieniężnych zaciągniętych przez kredytobiorcę lub pożyczkobiorcę przed dniem wejścia w życie ustawy ma zastosowanie art. 69 ust. 2 pkt 4a oraz art. 75b prawa bankowego, w stosunku do tych kredytów lub pożyczek pieniężnych, które nie zostały całkowicie spłacone - do tej części kredytu lub pożyczki, która pozostała do spłacenia. W tym zakresie bank dokonuje bezpłatnie stosownej zmiany umowy kredytowej lub umowy pożyczek. Co istotne podkreślenia jednak wymaga, że oceny zapisów umowy pod kątem ich nieuczciwości należy dokonywać na datę jej podpisania, co w przedmiotowej sprawie nastąpiło w sierpniu 2008 roku. W dacie zawarcia umowy nie obowiązywał przepis ww. art. art. 69 ust. 2 pkt 4a oraz art. 75b prawa bankowego. Takie stanowisko zaprezentował również Sąd Najwyższy orzekając, że nowelizacja ustawy Prawo bankowe nie zawiera przepisów, które mogą zastępować klauzule abuzywne w umowach o kredyt indeksowany ani denominowany do waluty obcej, ani przepisów, które stanowiłyby podstawę przekształcenia istniejących stosunków prawnych, nie stwarza również podstawy do formułowania przez kredytobiorców roszczeń przeciwko bankom o złożenie oświadczenia woli w zakresie zmiany postanowień umowy od chwili jej zawarcia. Stwarza jedynie podstawy do zmiany postanowień umowy co do sposobu waloryzacji niespłaconych rat na przyszłość. Oceny niedozwolonego postanowienia umownego zawartego w umowie dokonuje się zaś według stanu z chwili jej zawarcia, a nie następczo (uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, publ. L.). Nadto jak wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego umożliwienie spłaty bezpośrednio w walucie obcej ma sens także w przypadku mechanizmu indeksacji skonstruowanego prawidłowo (element konkurencji między sprzedawcami waluty), a z drugiej strony nie rozwiązuje problemu dotyczącego określenia kursu, po którym przeliczona została kwota kredytu oddawana do dyspozycji kredytobiorcy (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z 10 maja 2022 roku, (...) 285/22).

Sąd I instancji uznał, że z uwagi na nieważność umowy kredytu, dla ostatecznego rozliczenia stron zastosowanie znajdują przepisy art. 405 - 410 k.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi żadnych wątpliwości, że jeżeli w następstwie zastosowania przedstawionych reguł umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna (nieważna), świadczenia spełnione na jej podstawie powinny być postrzegane jako świadczenia nienależne w rozumieniu art. 410 § 2 k.c. (uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego - zasada prawna z dnia 7 maja 2021 roku, III CZP 6/21, publ. L.).

Bank udzielił powódce kredytu w kwocie 60.600 zł, zaś powódka w trakcie trwania umowy wpłaciła na rzecz pozwanej łącznie 64.180,91 zł tytułem rat kapitałowo – odsetkowych. Na skutek stwierdzenia nieważności przez sąd przedmiotowej umowy kredytu powódka mogła zatem domagać się zwrotu kwoty stanowiącej sumę uiszczonych na rzecz pozwanej rat kredytu (64.180,91 zł). Powódka domagała się kwoty niższej, tj. 1.627,03 zł, wobec czego sąd uznał żądanie strony powodowej za w pełni zasadne.

Sąd Rejonowy nie uwzględnił także podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia powódki. Żądanie ustalenia nieważności umowy nie ulega przedawnieniu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 sierpnia 1976 roku, II CR 288/76, publ. L.). Zgodnie zaś z uchwałą Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 roku, III CZP 6/21 przyznana kredytobiorcy -konsumentowi możliwość podjęcia wiążącej decyzji co do sanowania niedozwolonej klauzuli i co do zaakceptowania konsekwencji całkowitej nieważności umowy (i sprzeciwienia się zarazem udzieleniu mu ochrony przed tymi konsekwencjami przez wprowadzenie regulacji zastępczej), należy uznać, iż co do zasady termin przedawnienia tych roszczeń może rozpocząć bieg dopiero po podjęciu przez kredytobiorcę-konsumenta wiążącej decyzji w tym względzie. Dopiero wtedy bowiem można uznać, że brak podstawy prawnej świadczenia stał się definitywny (podobnie jak w przypadku *condictio causa finita*), a strony mogły zażądać skutecznie zwrotu nienależnego świadczenia (por. art. 120 § 1 zd. 1 k.c.). Oznacza to w szczególności, że kredytobiorca - konsument nie może zakładać, iż roszczenie banku uległo

przedawnieniu w terminie liczonym tak, jakby wezwanie do zwrotu udostępnionego kredytu było możliwe już w dniu jego udostępnienia (art. 120 § 1 zd. 2 k.c.).

W świetle powyższego nie doszło do przedawnienia roszczenia powódki o zwrot uiszczonych rat kredytu, bowiem wiedzę powódki o tym uprawnieniu należy wiązać dopiero z pouczeniem dokonany przez sąd w toku procesu, co miało miejsce na rozprawie 27 marca 2023 roku. Tym samym termin przedawnienia określony w art. 118 k.c. nie mógł upłynąć.

Wobec powyższego na podstawie wyżej przywołanych przepisów sąd ustalił, że umowa o kredyt hipoteczny nr KH/ (...) zawarta w dniu 14 sierpnia 2008 roku pomiędzy Bankiem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. a K. G. (poprzednio B.) jest nieważna w całości. Natomiast w punkcie 2 sentencji zasądził od pozwanej na rzecz powódki 1.627,03 zł.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. zgodnie z żądaniem powódki, zasądzając odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 1.627,03 zł od dnia wydania wyroku, tj. 31 marca 2023 roku.

Pozwana wniosła apelację od wyroku w całości, wnosząc o jego zmianę i oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Zarzuciła naruszenie prawa procesowego, to jest:

- art. 233 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. i art. 232 k.p.c. w związku z art. 6 k.c. przez przekroczenie przez sąd I instancji granic swobodnej oceny dowodów, dokonanej oceny dowodów z naruszeniem zasad doświadczenia życiowego i powszechnie przyjętymi regułami logiki, w sposób nieobiektywny, wybiórczy oraz jawnie ignorujący dopuszczone przez sąd dokumenty, a zatem z góry ukierunkowaną na wykazanie obranych celów, co skutkowało przyjęciem za udowodnione okoliczności nieznajdujących potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym, to jest błędne ustalenie, że powódka nie została odpowiednio poinformowana o ryzykach związanych z zaciągnięciem kredytu indeksowanego kursem waluty obcej, podczas gdy z dowodów zgromadzonych aktach sprawy w szczególności w informacji o ryzyku wynika, że powódka była właściwie informowana o ryzykach związanych z zaciągnięciem kredytu indeksowanego do waluty obcej, akceptowała je, a także nie sygnalizowała żadnych wątpliwości przedstawicielom banku w tym zakresie, nadto wraz z informacją o ryzyku powódka otrzymała tabelę zawierającą historyczne zmiany w (...), dokument ten został sformułowany zgodnie z wiążącymi pozwanego wytycznymi odnośnie zasad informowania konsumentów o ryzykach związanych z zawieraniem kredytów walutowych w tym z rekomendacją SI (2006)

- błędne ustalenie, że kwestionowane przez powódkę postanowienia umowne nie zostały indywidualnie uzgodnione z konsumentem, podczas gdy z dowodów wynika, że powódka mogła negocjować postanowienia umowy kredytu i to wyłącznie od jej decyzji zależało czy podejmie próbę negocjacji, a świadek K. S. wskazał, że zakres negocjowania warunków umowy o kredyt nie podlegał ograniczeniom formalnym, zatem brak złożenia wniosku o negocjacje przez powódkę było jej wyłączną decyzją,

- powódka we wniosku sama określiła walutę kredytu jako (...),

- pozwany wskazał, że w latach 2005 do 2008 inni kredytobiorcy zawierali takie umowy jak powódka, od początku spłacane we frankach szwajcarskich i zapewniono powódce aplikację do negocjacji,

- bezzasadne przyjęcie że, ustalając kursy publikowane w Tabeli Kursów Walut Obcych Banku (...) bank działał w sposób arbitralny i podczas gdy kursy były ustalane w oparciu o obiektywne, niezależne od banku dane, na podstawie kwotowań kursów NBP, adekwatnie do sytuacji rynkowej, zaś możliwość kształtowania kursów Tabeli Walut była znacznie ograniczona, co miał także wykazać dowód z opinii biegłego, którą sąd I instancji bezzasadnie pominął,

- błędnym ustaleniu, że doszło do naruszenia interesów konsumenta w sposób w rażący, w sytuacji w której sąd I instancji nie przeprowadził dowodu z opinii biegłego na powyższą okoliczność,

- błędne ustalenie, jakoby rozkład ryzyk między stronami był asymetryczny i że powódka nie była rzetelnie informowana o potencjalnym ryzyku nieograniczonego wzrostu kursów,

- naruszenie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. i art. 232 k.p.c. i 278 § 1 k.p.c. przez pominięcie wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego,

Pozwany zarzucił także naruszenie szeregu przepisów prawa materialnego, tj. art. 58 w § 1 w związku z art. 353¹ § 1 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 prawa bankowego, art. 358¹ § 2 k.c. i (...) § 1 do 3 k.c. przez nieprawidłowe zastosowanie i uznanie, że umowa jest bezwzględnie nieważna, podczas gdy sankcja ta nie znajduje zastosowanie z uwagi na to, że sankcja z art. 385¹ § 1 i 2 k.c. ma pierwszeństwo zastosowania, co przesądził Sąd Najwyższy w uchwale z 28 kwietnia 2023 roku, III CZP 40/22,

- naruszenie art. 69 ust. 1 i 2 pr.bank. w zw. z art. 111 ust. 1 pkt 4 pr.bank. art. 353¹ § 1 k.c. (...) § 2 k.c., art. 65 § 1 k.c. i 58 § 1 i 2 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie skutkujące uznaniem, że umowa kredytu jest nieważna,

- naruszenie art. 385¹ § 1 i 2, art. 385² k.c. w związku z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich oraz § 8 ust. 4 regulaminu kredytowania przez niewłaściwą wykładnię skutkującą uznaniem, że postanowienia umowy są abuzywne, przy czym sporne między stronami postanowienia zostały w indywidualnie uzgodnione z konsumentem, nie naruszają jego interesu w żadnym stopniu, nie godzą w dobre obyczaje, a nadto postanowienia określające główne świadczenie zostało sformułowane jasno i przejrzystym językiem w sposób jednoznaczny,

- naruszenie art. 385¹ § 2 k.c. w związku z 6 dyrektywy przez błędną wykładnię oraz art. 56 k.c., 65 k.c. ci art. 354 § 1 k.c. przez błędne zastosowanie,

- naruszenie art. 189 k.p.c., art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 2 k.c., art. 411 pkt 1 i 4 przez niewłaściwe zastosowanie, art. 5 k.c., a także art. 118 w związku z art. 455 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że roszczenie powoda nie przedawnia się do momentu wystąpienia przez powoda z pismem, w którym wskazał swoje stanowisko wobec ważności umowy kredytu.

Sąd Okręgowy, zważył co następuje:

Apelacja nie odniosła skutku.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił w sprawie stan faktyczny w oparciu o zebrane dowody, a ich ocena mieści się w dyrektywie zawartej w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd pierwszej instancji wskazał fakty, które uznał za udowodnione i dowody, na których się oparł. Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy nie naruszają reguł wynikających z doświadczenia życiowego i zasad logiki. Pozwany zarzucił, że Sąd I instancji przekroczył granice swobodnej oceny dowodów, dokonał oceny dowodów z naruszeniem zasad doświadczenia życiowego i powszechnie przyjętymi regułami logiki, w sposób nieobiektywny, wybiórczy. Zarzuty te nie znajdują żadnego potwierdzenia. Należy zwrócić uwagę, że ramy swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymogami prawa procesowego, doświadczeniem życiowym oraz regułami logicznego myślenia, według których Sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonując wyboru określonych środków dowodowych i ważąc ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Strona, która chce podważyć sędziowską ocenę dowodów nie może ograniczyć się jedynie do przedstawienia własnej oceny, nawet jeżeli jej ocena przekonywująca. Dopóki skarżący nie wykaże istotnych błędów logicznego rozumowania, sprzeczności oceny z doświadczeniem życiowym, braku wszechstronności, czy też pominięcia dowodów, które prowadzą do wniosków odmiennych, dopóty nie można uznać, iż sąd naruszył art. 233 § 1 k.p.c. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające

przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2005 r., sygn. akt III CK 314/05, LEX 172176; wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 21 maja 2008 r., sygn. akt I ACa 953/07, LEX nr 4664400).

Zgodnie z wyrażoną w art. 233 k.p.c. zasadą swobodnej oceny dowodów, Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, a zatem z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności. Wprawdzie przewidziane w art. 233 § 1 k.p.c. kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów mogą być przedmiotem kontroli odwoławczej, jednak powołanie się na naruszenie cytowanego przepisu nie może li tylko polegać na przedstawieniu odmiennego stanu faktycznego ustalonego na podstawie własnej oceny dowodów. Skarżący może tylko wykazywać, że sąd pierwszej instancji rażąco naruszył ustanowione w powołanym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów, a w konsekwencji naruszenie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie zebranego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Jedynie w przypadku, gdy brak jest logiki w powiązaniu wnioskowania z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo - wbrew zasadom doświadczenia życiowego - nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2000 r. III CKN 842/98, LEX nr 51357).

Sąd odwoławczy instancji nie znajduje podstaw do korygowania zarówno ustaleń faktycznych jak i oceny dowodów dokonanej przez Sąd Rejonowy.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy i przyjętą przez ten Sąd podstawę prawną dotyczącą abuzywności postanowień umownych i ich konsekwencji, i unikając zbędnych powtórzeń przyjmuje je za własne.

Sąd odwoławczy nie zgadza się jedynie z przyjętą przez Sąd Rejonowy nieważnością postanowień umownych, na podstawie których następuje przeliczenie kwoty kredytu w PLN na saldo zadłużenia kredytobiorcy wyrażone w (...) (§ 2 ust. 2 umowy) oraz następuje ustalenie wysokości świadczenia zwrotnego kredytobiorcy, przeliczanego z (...) na PLN (§7 ust. 1 umowy) – tj. z nieważnością umowy z mocy prawa, jako sprzecznej z art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 4 Prawa bankowego i art. 58 § 3 k.c.

W tym zakresie zarzuty apelacji są uzasadnione, ale nie mogą prowadzić do zmiany zaskarżonego wyroku. Sąd Rejonowy dokonał bowiem oceny przedmiotowej umowy kredytu także analizując jej postanowienia pod kątem oceny abuzywności postanowień umowy i w tym zakresie Sąd Okręgowy w całości podziela ocenę Sądu I instancji.

Sąd Rejonowy dokonał szczegółowej oceny umowy, statusu powódki jako konsumentki, ocenił wypełnienie przez pozwaną obowiązku informacyjnego konsumenta dotyczącego zakresu ryzyka związanego z kredytem indeksowanym. Sąd II instancji w całości te ustalenia i stanowisko Sądu Rejonowego podziela, zbędne jest zatem ponowne jego przytaczanie w tej części uzasadnienia. Zwłaszcza, że podniesione zarzuty w apelacji nie są nowymi zarzutami, ale powielają stanowisko pozwanej prezentowane podczas procesu, a do których odniósł się Sąd Rejonowy w uzasadnieniu.

Powódka domagała się stwierdzenia nieważności umowy kredytu i zapłaty nadpłaconej kwoty ponad kwotę czystego kredytu według teorii salda. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2021 r., sygn. III CZP 6/21, mającą moc zasady prawnej –niedozwolone postanowienie umowne (art. 385¹ § 1 k.c.) jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść konsumenta, który może udzielić następnie świadomej i wolnej zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić mu skuteczność z mocą wsteczną. Powódka w niniejszej sprawie takiej zgody nie udzieliła. Jeżeli bez bezskutecznego postanowienia umowa kredytu nie może wiązać, konsumentowi

i kredytodawcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy (art. 410 § 1 w związku z art. 405 k.c.). Kredytodawca może żądać zwrotu świadczenia od chwili, w której umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna – teoria dwóch kondykcji. Powódka nie domagała się zwrotu całego świadczenia, tylko jego części, niejako prze czynności faktyczne, godząc się na potrącenie kwoty kredytu przez bank, które jednak do tej pory nie nastąpiło.

Postanowienia umowy (regulaminu), określające zarówno zasady przeliczenia kwoty udzielonego kredytu na złotówki przy wypłacie kredytu, jak i spłacanych rat na walutę obcą, pozwalające bankowi swobodnie kształtować kurs waluty obcej, mają charakter niedozwolonych postanowień umownych – co zostało już wielokrotnie podnoszone w orzecznictwie sądów powszechnych i Sądu Najwyższego.

Bezskuteczność takich postanowień umowy kredytu indeksowanego kursem waluty obcej powoduje, że nie jest możliwe określenie zgodnego z wolą stron rozmiaru wzajemnych świadczeń, a przede wszystkim wysokości zobowiązania konsumenta względem banku. Prowadzi do stanu braku związania umową z pozostałym zakresem, a więc skutku tożsamego z nieważnością umowy. –tak Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2022 r., sygn. II CSKP 474/22. Zastosowanie zatem znajdują tu regulacje dotyczące klauzul abuzywnych art. 385¹ k.c. i nast. , a nie art. 58 § 1 k.c.

Sąd Rejonowy rozpoznał niniejszą sprawę także pod tym kątem, uznając za abuzywne postanowienia umowy kredytu zawartej między stronami w dniu 14 sierpnia 2008 roku:

- § 2 ust. 2 umowy, zgodnie, z którym kredyt jest indeksowany do (...), po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna (...) według tabeli kursów walut obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Po uruchomieniu kredytu lub pierwszej transzy kredytu wypłaconego w transzach bank wysyłał do kredytobiorcy pismo informujące o wysokości pierwszej raty kredytu, kwocie kredytów szwajcarskich oraz jej równowartości w PLN zgodnie z kursem kupna (...) według tabeli kursów walut obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu, przy czym zmiany kursów walut w trakcie okresu kredytowania miały wpływ na wysokość kwoty zaciągniętego kredytu oraz raty kapitałowo odsetkowej;
- § 7 ust. 1 umowy, zgodnie z którym kredytobiorca jest zobowiązany spłacić kwotę kredytu w (...), ustaloną zgodnie z § 2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży (...) obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z (...) Banku (...) S.A., oraz postanowienia § 2 pkt 18, § 3 ust. 2 i § 8 ust. 3 Regulaminu kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej, które znajdują zastosowanie do przedmiotowej umowy. Sąd Okręgowy w pełni podziela tą ocenę. Umowa kredytu hipotecznego z pominięciem tych postanowień, które nie wiążą już od chwili zawarcia umowy nie zawiera essentialia negotii. Umowa w związku z tym nie przewiduje zastosowania mechanizmu indeksacji w kształcie określonym umową. Wyeliminowanie wyżej wymienionych postanowień umowy prowadzi do sytuacji, że na podstawie pozostałej jej treści nie da się odtworzyć treści praw i obowiązków stron. Nie jest możliwe określenie zgodnego z wolą stron rozmiaru wzajemnych świadczeń, a przede wszystkim wysokości zobowiązania konsumenta względem banku. Nie można zatem przyjąć, że strony pozostają związane pozostałą częścią umowy. Jeżeli bowiem postanowienia określające główne świadczenia stron są niejednoznaczne, to w efekcie nie ma zgodnych oświadczeń woli obu stron co do związania się umową o określonej treści. Nie istnieje więc konsens w zakresie głównych świadczeń, który z perspektywy art. 385¹ § 1 k.c. podlegałby ochronie. Stąd też wynika skutek w postaci braku związania umową w pozostałym zakresie (a nie tylko co do niedozwolonego postanowienia), skoro nie są uzgodnione główne świadczenia stron, a więc elementy konstrukcyjne umowy, przesądzające o charakterze (istocie) danego stosunku prawnego.

Pozwany zarzuca, że powódka miała możliwość negocjacji postanowień umowy i sama z niej zrezygnowała oraz, że była poinformowana o ryzyku związanym ze zmianą kursu waluty. Na dowód przedstawiła dowód z zeznań K. S., który zeznał jak wyglądała procedura związana z zawieraniem tego rodzaju umów w pozwanym banku. Zeznał, że klient banku przed zawarciem umowy mógł złożyć wniosek o negocjację postanowień umowy, który to wniosek pracownik był obowiązany przekazać do centrali banku, ale jednocześnie zeznał także że pracownicy banku nie byli zobowiązani

do pouczenia klientów o możliwości negocjowania postanowień banku. To klient mógł sam wystąpić z taką inicjatywą. Już to samo rodzi wątpliwości o to czy konsument mógł realnie skorzystać z takiej możliwości negocjacji skoro o niej nie wiedział i nie był informowany. Zeznania świadka mają także o tyle niewielkie znaczenie w niniejszej sprawie, bo świadek nie zawierał z powódką tej umowy, nie przeprowadził z nią żadnej rozmowy, nie mógł też znać i pamiętać okoliczności związanych z zawarciem tej konkretnej umowy przez powódkę.

Oceny umowy należy dokonać według stanu z dnia jej zawarcia. Brak jest możliwości zastąpienia postanowień uznanych za abuzywne, stosowaniem przepisów prawa o charakterze dyspozytywnym. Okoliczność, że konsument miał możliwość negocjacji postanowień, co zarzuca pozwany, ale negocjacje takie nie miały miejsca nie zmienia oceny stanu faktycznego i nie daje podstaw do przyjęcia że postanowienia były przedmiotem indywidualnych uzgodnień, bo nie były.

Sąd Rejonowy pominął dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu finansów i bankowości na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c., uznając że okoliczność, na którą miał zostać przeprowadzony dowód była nieistotna dla rozstrzygnięcia sprawy. Pozwany zgłosił ten dowód w celu stwierdzenia faktu czy kursy kupna i sprzedaży dla pary waluty (...)/ PLN publikowane przez bank w Tabeli Kursu, wg których kwota kredytu wykorzystana przez powódkę została indeksowana do (...), a następnie przeliczana na PLN t były kolejno spłacane przez powódkę raty kredytu, były kursami o charakterze rynkowym czy notowania kursów walut z systemu R. oraz kwotowania rynkowe poszczególnych par walut stanowiące podstawę ustalania przez bank kursów publikowanych Tabeli Kursów są obiektywnymi danymi rynkowymi oraz czy opieranie się przez bank na tych danych ma ekonomiczne i zwyczajowe uzasadnienie, ustalenia na jakie negatywne konsekwencje narażony byłby pozwany, gdyby ustalał kursy sposób dowolny, w oderwaniu od realiów rynkowych czy gdyby ustalał kursy w sposób dowolny to mógłby pełnić swą funkcję dealera rynku pieniężnego NBP i czy biorąc pod uwagę uwarunkowania rynkowe, konkurencję na rynku bankowym oraz nadzór sprawowany nad bankiem przez umocowane do tego organy istniała możliwość kształtowania przez pozwanego kursów tabeli kursów w sposób dowolny, krzywdzący dla kredytobiorcy czy też taka sytuacja w ogóle nie była możliwa i ustalenia czy gdyby kredytobiorca znał sposób ustalania kursów, to znalazłby się w lepszej sytuacji ekonomicznej czy też znajomość sposobu ustalania tabeli kursów nie wpłynęłaby na jego sytuację ekonomiczną, a zatem była obojętna dla kredytobiorcy, a w przypadku ustalenia, że tabela kursów nie miała charakteru rynkowego na okoliczność ustalenia obiektywnego kursu rynkowego adekwatnego do przeliczenia – indeksowania- kwoty kredytu wykorzystanej przez powódkę i przeliczenia spłaconego przez powódkę kredytu w złotych oraz wyliczenia przez biegłego kwoty wykorzystanego przez powódkę kredytu po indeksacji oraz poszczególnych rat kredytu należnych pozwanemu od powódki i ustalenia czy stosowanie spreadu walutowego przy dokonywaniu wymiany walutowej przez uczestników rynku walutowego jest zwyczajem rynkowym i jest ekonomicznie uzasadnione. Sąd Rejonowy zasadnie uznał, że te okoliczności odnoszące się do ogólnej działalności banku w sektorze bankowym, nie mają wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy, w której przedmiotem rozważań była na ocena abuzywności postanowień umownych stosowanych przez pozwanego. Zgłoszony dowód zaś miał na celu ustalenie czy działalność banku przy ustalaniu kursów walut była zgodna z kursami rynkowymi, miała ekonomiczne i zwyczajowe uzasadnienie. Sąd Najwyższy w wyroku o sygn. II CSKP 656/22 z 30 czerwca 2022 roku stwierdził, że postanowienia umowy zawartej z konsumentem, przyznające bankowi swobodę kształtowania kursu waluty obowiązującego w ramach stosunku umownego, a przez to swobodę kształtowania wysokości świadczenia własnego i drugiej strony, należy uznać za niedozwolone, choćby bank w rzeczywistości korzystał z tej swobody w sposób oględny, nie naruszając rażąco interesów drugiej strony. Zatem ustalenia, które miałby poczynić biegły nie przyczyniłyby się w żaden sposób do rozpoznania sprawy. Z tych samych przyczyn wniosek ten zgłoszony w apelacji pominął Sąd Okręgowy.

Nie mógł odnieść skutku także zarzut przedawnienia. C o do zasady termin przedawnienia roszczenia powódki jako konsumenta może rozpocząć bieg dopiero po podjęciu przez kredytobiorcę-konsumenta wiążącej decyzji w tym względzie. Dopiero wtedy bowiem można uznać, że brak podstawy prawnej świadczenia stał się definitywny. Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy ocenił ten zarzut, nie ma więc potrzeby powtarzania tej argumentacji.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił podniesionego w apelacji zarzutu zatrzymania. Zgodnie z art. 496 k.c., jeżeli wskutek odstąpienia od umowy strony mają dokonać zwrotu świadczeń wzajemnych, każdej z nich przysługuje prawo zatrzymania, dopóki druga strona nie zaoferuje zwrotu otrzymanego świadczenia albo nie zabezpieczy roszczenia o zwrot. Zatem prawo zatrzymania może zostać skutecznie zrealizowane do chwili zaoferowania świadczenia wzajemnego przez drugą stronę. W konsekwencji zaoferowanie zwrotu świadczenia wzajemnego powoduje, że prawo zatrzymania wygasa, co wyklucza skorzystanie z niego przez drugą stronę. W niniejszej sprawie to bank dysponuje całą kwotą spłaconego już kredytu, powódka nie domaga się jego zwrotu, co wyklucza skorzystanie z prawa zatrzymania. Jeżeli druga strona zaoferuje zwrot świadczenia wzajemnego albo zabezpieczy roszczenie o jego zwrot, odpada przecież zasadniczy cel powstrzymania się ze spełnieniem własnego świadczenia, a więc zabezpieczenie zwrotu świadczenia wzajemnego - tak SN w wyroku z dnia 31 maja 2022 r., sygn. II CSKP 34/22.

Sąd Okręgowy, mając powyższe na uwadze na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako nieuzasadnioną. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. , a złożyło się na nie 2700 zł tytułem wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika powódki.

SSO Magdalena Balion –Hajduk